

En Joan Mercadé, professor d'expressió gràfica a la Universitat Politècnica de Catalunya i liberal de l'arquitectura, es considera un arquitecte generalista tot i haver dedicat moltes hores laborals a un tema prou conegut, de gran actualitat i amb moltes perspectives de futur: "la rehabilitació i patologies de la construcció. Cal dir que són moltes les causes que motiven la necessitat de reparar i rehabilitar un edifici. Una de les més importants és la manera de construir, com és el cas d'una construcció deficient conseqüència de puntes de feina per un moment econòmic que satura el mercat. Aquesta situació fa perdre cura a la construcció i, a banda, provoca manca de materials. Per això m'aventuro a predir que d'aquí a uns anys veurem les conseqüències de l'actual eclosió immobiliària. La pressa, en construcció, és mala consellera, i tot això d'avui ho acabarem pagant". Ens ho diu un arquitecte colrat per l'experiència que, "sense voler ser profeta, vaticino un gran ressò de queixes i demandes d'entre un públic cada dia més exigent".

En Joan denuncia aquesta problemàtica pensant més en els maldecaps que en la feina que aquesta situació li pot comportar d'aquí a uns anys. "És lògic que hi hagi demandes i es busquin responsabilitats tenint en compte que en una casa hi ha la inversió d'una vida; el comprador té uns drets i és lògic que en faci ús. El que no ho és gens de lògic, és que l'arquitecte rebí totes les bastonades de la responsabilitat. Per això el meu col·lectiu espera amb candeletes aquesta nova llei d'edificació que ha de posar les coses al seu lloc: està previst que tots els agents participants en l'obra assumeixin la responsabilitat proporcional que els pertoca". Repartint culpes, però, el problema no desapareixerà: "No som conscients que fins i tot les piràmides d'Egipte necessiten un manteniment per evitar-ne el deteriorament i no hi ha una cultura popular del manteniment de l'habitatge. Quan ens comprem un cotxe, el primer que fem és demanar-ne les garanties i el llibre del manteniment; el mateix hauria de passar amb la llar, un cas ben diferent, en el qual ha estat la llei que ha obligat a incloure en el projecte un llibre normatiu per a la vida útil de l'edifici -tot i que alguns companys i jo mateix fa anys que acompanyem els projectes d'unes normes de manteniment. Fins avui les coses s'han arreglat quan petaven: canonades, façanes, etc. Hauríem d'evitar-ho i convertir la reforma en un gest com el del canvi d'oli de l'automòbil, en un acte sorgit de la mentalitat i no pas d'una llei escrita".

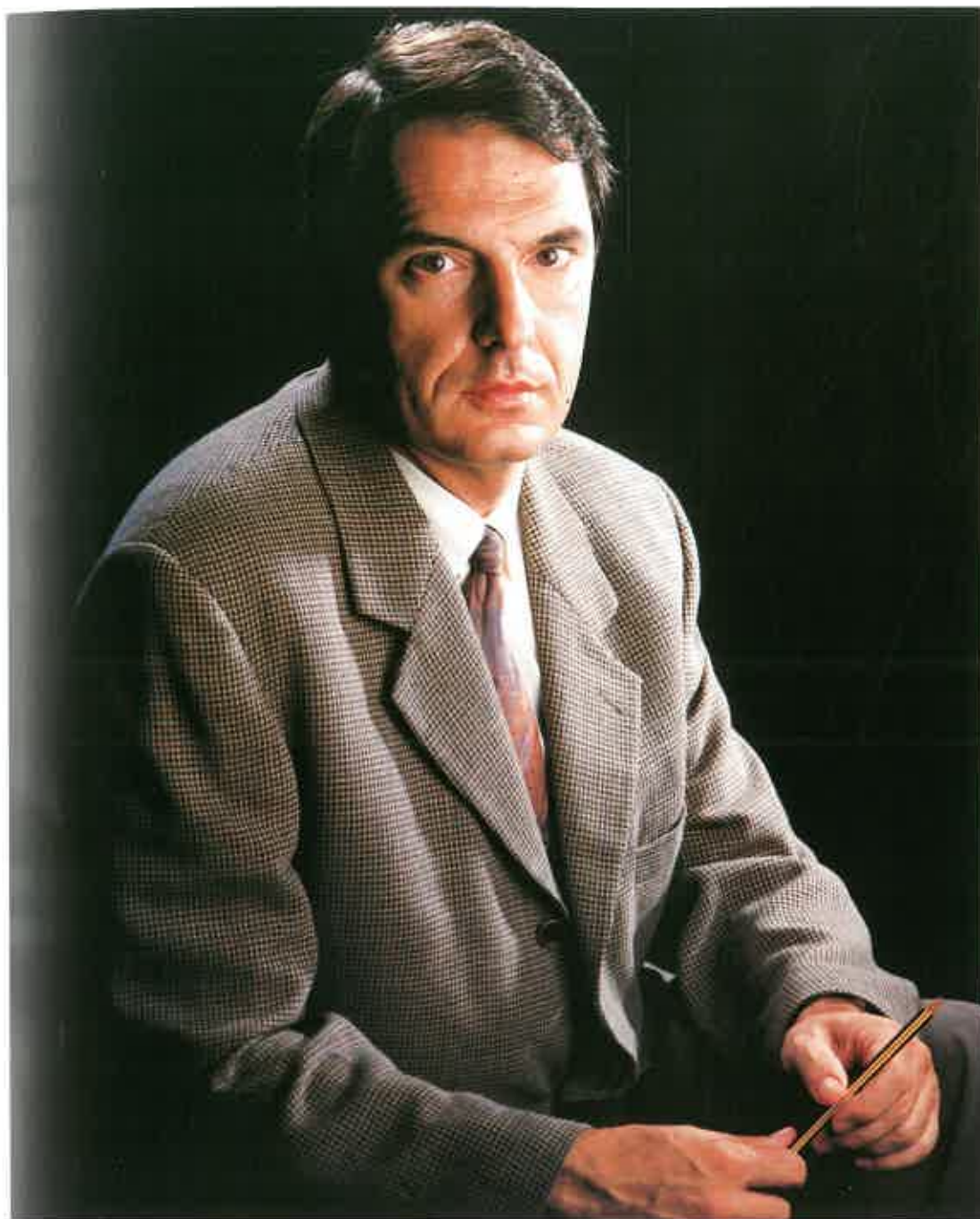
A banda de totes aquestes consideracions negatives, en Joan sap que no hi ha tasca més bella que recuperar una obra de catàleg o anònima, "per molts entrebancs que et trobis en el camí. I és que la problemàtica del sector ha arribat a uns extrems que ja condiciona l'execució de l'obra mateixa. Una rehabilitació pot ser de dos tipus: una intervenció rupturista que comporti l'aplicació de noves tecnologies o bé una intervenció conservadora. Avui aquesta intervenció no només la decideix l'opinió creativa del tècnic sinó també la capacitat tècnica del seu entorn: 'qui em podrà fer això que tinc pensat?' La manca de professionals qualificats pot ser un fet determinant per decidir si un projecte tirarà endavant com s'ha

dissenyat".

Per a en Joan, molt sensible envers la tradició arquitectònica, aquesta crisi suposa una gran pèrdua: "Com a estudiós de la construcció catalana que sóc, veig que aquesta escassetat d'escola d'oficis i aquesta pressa per fer diners i negligir l'aprenentatge han convertit trobar un bon paleta en una utopia. Cada cop més cal tenir present quines mans tècniques executaran el projecte, sigui d'obra nova o rehabilitació. El tema de les voltes de maó, per exemple, era dels més elementals per als professionals d'abans; avui als joves ja no els la demanis". En Joan ho explicà amb la recança del qui ho ha viscut de prop: "Vinc de família de mestres d'obra. Un oncle-avi, en Ramon Brulles, va ser el mestre d'obres de l'església de Vistabella de l'arquitecte Jujol, el meu avi Josep Brulles, el mestre d'obres de Torredembarra i el meu pare Vidal va continuar en l'ofici com a aparellador. De ben petit que he respirat el tema a casa i sóc conscient de l'evolució que hi ha hagut: els oficis es perden".

I mentre hi ha tradicions que desapareixen, el camp de l'arquitectura incorpora noves figures i formes que forjaran el futur de la professió: "La societat cada cop més demana la dualitat especialista-generalista. El liberal amb un despatx petit cada vegada ho tindrà més magre tant pel cost de l'estructura com pels complementos. I és que amb un quart de segle de professió n'he vistos molts, de canvis. Abans l'arquitecte treballava sol, mentre que avui cada cop ens calen més col·laboradors i més temps per posar-nos al dia en coneixements. Però el temps no es compra, per tant els despatxos incorporen personal, especialista o no. Dins de totes aquestes novetats sobresurt una figura amb futur, la del *project manager* perquè, tal com hi ha arquitectes dissenyadors, directors i executors, sempre ha d'haver-hi també un coordinador. La complexitat de la construcció fa que aquesta figura esdevingui una peça indispensable. L'arquitecte generalista, com a despatx, es troba en vies d'extinció, si no evoluciona actualitzant-se constantment".

En Joan té la Universitat com un repte que el manté constantment al peu del canó: "La docència t'obliga a estar al dia, aquesta és l'aportació més important que en rebo. Ser professor és un repte en molts aspectes, i un és saber conjuguar l'arquitectura com a fruit de l'art i de la tècnica, com si fos un embut per on s'escolen múltiples disciplines. L'ideal seria trobar-ne la conjugació equilibrada; tanmateix, si tombem cap a l'art, oblidem que l'arquitectura és una realitat física que no roman sobre paper i que representa grans inversions de capital. A l'Escola de Barcelona pequem una mica d'això, d'especialitzar-nos un xic massa en el disseny i oblidar la realitat. Sembla que de l'Escola hagin de sortir grans llapis d'or i jo no em cansaré de repetir que els llapis d'or no fan l'arquitectura sinó que només estiren el carro, li donen fama, però un carro no és res sense la consistència i la resistència de tot el conjunt. Darrere de cada edifici hi ha un arquitecte, no tot s'acaba amb les grans obres, ben al contrari; l'arquitectura acadèmica hauria d'estar a l'abast de tothom per fer la quotidianitat tan digna com puguem".

“Darrere de cada edifici hi ha un arquitecte, no tot s’acaba amb les gran obres, ben al contrari; l’arquitectura acadèmica hauria d’estar a l’abast de tothom per fer la quotidianitat tan digna com puguem”

Joan Mercadé - Torredembarra (Tarragonès)